

Tóth Bernadett

AZ UNIÓS FORRÁSOK ÉS A VÁLLALKOZÁSOK TALÁLKOZÁSA¹

Bevezető

Dolgozatomban, annak megvizsgálását tűztem ki célul, hogy melyek a mai kis- és középvállalkozások legfontosabb jellemzői, ezen jellemzők kialakulásához milyen folyamatok vezettek, melyek a támogatások folyósításának közgazdasági indokai, melyek az általuk igénybe vehető támogatási források, és hogy az elnyert források milyen hatással vannak egy-egy térség fejlődésére.

Jelen írás a dolgozatnak csupán egy részét képezi, mégis ezt tartom a legfontosabb szakaszának, hiszen itt vizsgálom meg, hogy a Jászberényi kistérség vállalkozói által elnyert források, milyen hatást gyakoroltak a kistérség gazdasági helyzetére, a foglalkoztatottság helyzetére, valamint hogy volt-e gazdaságfejlesztő hatása az ide érkező forrásoknak. Ebben a fejezetben további céloom volt az esetlegesen felmerülő problémák és a pozitív hatások bemutatása.

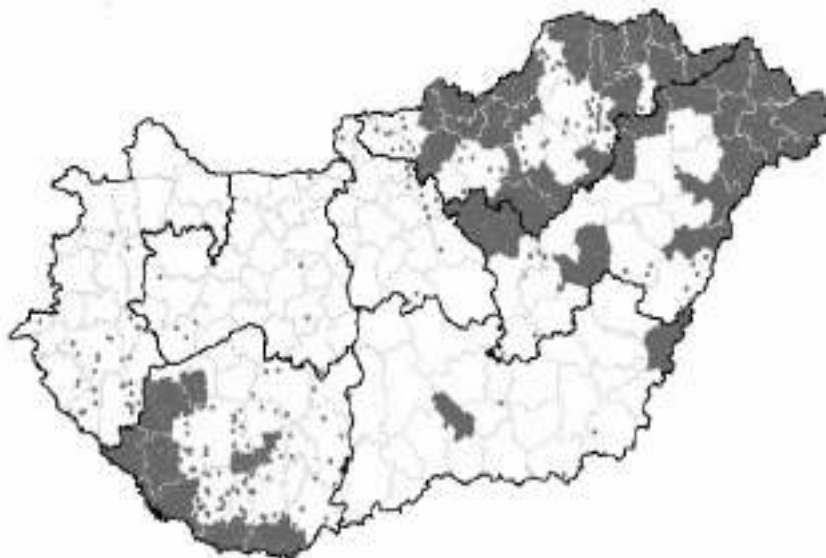
Vizsgálódásom helyszínéül a Jászberényi kistérséget választottam. A kistérség kiemelt fontosságú az Észak-alföldi régióban, mivel a vállalkozások által elnyert források tekintetében jelenleg a harmadik helyen áll a Debreceni és Nyíregyházi kistérségeket követően.

A Jászság, azaz a Jászberényi kistérség Jász-Nagykun-Szolnok megye északi csücskében található. A kistérség 18 települést foglal magába. Lakossága közel 90.000 fő, előregedő társadalom jellemzi. A 311/2007. Kormányrendelet szerint hátrányos helyzetű kistérség, a 240/2006. Kormányrendelet alapján társadalmi, gazdasági és infrastrukturális szempontból az országos átlagot jelentősen meghaladó munkanélküliséggel sújtott települések száma 5 darab (Jászládány, Jászkisér, Jászfelsőszentgyörgy, Jászágó, és Jászivány). A kistérség az Országos Területfejlesztési Konceptió alapján magas cigány népességgel rendelkezik.²

¹A Jászsági Évkönyv Alapítvány és a Jászsági Menedzser Klub Egyesület közös pályázatán díjazott munka (csak részleteket közlünk a pályamunkából)

² Országos Területfejlesztési Konceptió (2005): Az Országgyűlés 97/2005.(XII.25.) OGY határozata az Országos Területfejlesztési Konceptióról.

1. ábra: Magas cigány népességgel rendelkező térségek

Forrás: Országos Területfejlesztési Konceptió (2005)

1. A kistérség gazdaságát meghatározó településszerkezeti jellemzők

A Jászság térszerkezeti, közigazgatási, igazságszolgáltatási, gazdasági és szolgáltatási központja a 28 ezer fős lakosságú középváros, Jászberény³. A város központi szerepet tölt be egészségügyi és szociális területen továbbá kiemelkedően fontos oktatási szereppel bír. Ipari jelentősége meghatározó, az ismert multinacionális vállalat, az Electrolux, és a fokozatosan kialakult kis- és közép-vállalkozásokból álló beszállítói hálózata révén.

A jászsági települések a volt hódoltsági település-hálózati sajátosságoknak megfelelően nagy szemű hálózatot alkotnak, többségük lélekszáma meghaladja a 2000 főt, sőt, két 6000 fős óriásfalut, és három szintén 5-10 ezres kisvárost is találunk.

A kisvárosok közül Jászapáti meghatározó szerepet tölt be a kistérségben.

<http://www.vati.hu/~main.-php?~folderID=2323&articleID=-6850&ctag=articlelist&iid=1> Letöltve: 2010.-02.-17.

³ VÁTI Kht. (2007) A településszerkezeti jellemzők forrásaként a Jászsági fejlesztési koncepció, stratégia és operatív program 2007-2013 című dokumentum szolgált.

Kistérségen belüli funkcióbetöltése a környezetgazdálkodás területén jelentős, hiszen a RÉGIÓ-KOM Térségi Társulás gesztoraként működik már több éve. Elindította továbbá a helyi vidékfejlesztés alapjául szolgáló LEADER+ programot Jászdózsa, Jászszentandrás és Jászivány településekkel közösen.

Jászfényszaru a kistérségen belül sajátos helyzetű – három régió és öt kistérség határán fekvő város – földrajzi fekvéséből adódóan vidékfejlesztési központként funkcionál. Iparban betöltött jelentős szerepe ismertté és a térségben meghatározóvá teszi a várost. Ezt alapozza meg az ipari park és a település infrastruktúrájának folyamatosnak tekinthető fejlesztése, és nagymértékben elősegíti a Samsung gyár termelési potenciáljának fokozása is.

2. Gazdasági, statisztikai jellemzők

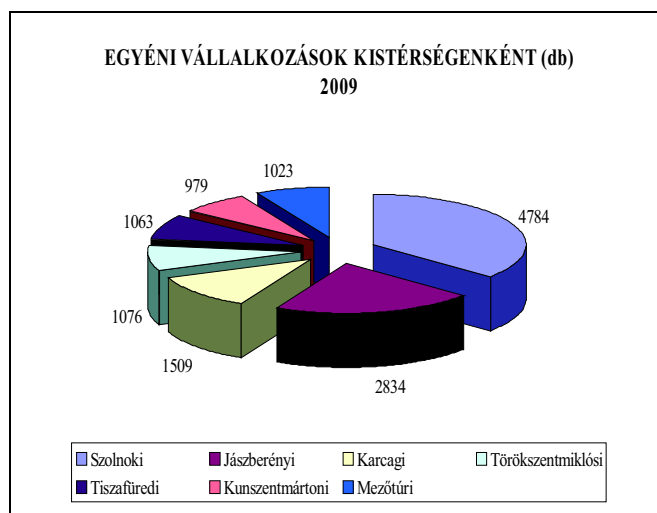
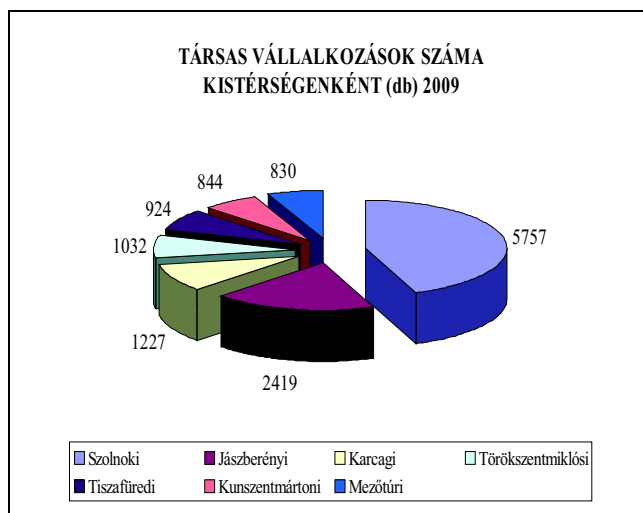
A kistérségnek 2007-ben 3910 db működő vállalkozása volt, melyből 3676 vállalkozás 1-9 főt foglalkoztat, mely megfelel az országos 90% feletti mikrovállalkozói átlagnak. A 10 főnél többet foglalkoztató vállalkozások inkább a nagyobb városokba koncentráltak így Jászberénybe, Jászapátira, Jászárokszállásra. A 2007-es statisztikai adatok alapján 173 db kisvállalkozás, 43 db középvállalkozás, és 15 nagyvállalkozás található a térségben. A regisztrált vállalkozások létszámadatai megfelelnek a 2004. évi XXXIV. törvénynek, és a 800/2008. EK (2008. augusztus 28.) rendeletnek, melyek értelmében kkv-nak minősül a 250 fő alatt foglalkoztató vállalkozás. 2007-ről 2008-ra nagymértékben megnőtt a vállalkozások száma, melynek magyarázata, hogy nagyrészt 2008. I. félévében regisztrálták magukat az adóhatóságnál a mezőgazdasági őstermelők.⁴

Jász-Nagykun-Szolnok megye második legnagyobb vállalkozási számú kistérsége a Jászberényi, ahol 2419 társas vállalkozás és 2834 egyéni vállalkozó végez tevékenységet. A következő ábrák mutatják az egyéni, illetve társas vállalkozások megoszlását kistérségenként Jász-Nagykun-Szolnok megyében.⁵

⁴ www.ksh.hu/tajekoztasiadatbazis

⁵ APEH Észak - Alföldi Regionális Igazgatósága Tervezési és Elemzési Főosztálya (szerk.): Jász-Nagykun-Szolnok Megye 50 legjelentősebb cége 2009.

2. ábra: Társas és egyéni vállalkozások száma kistérségenként (db) 2009

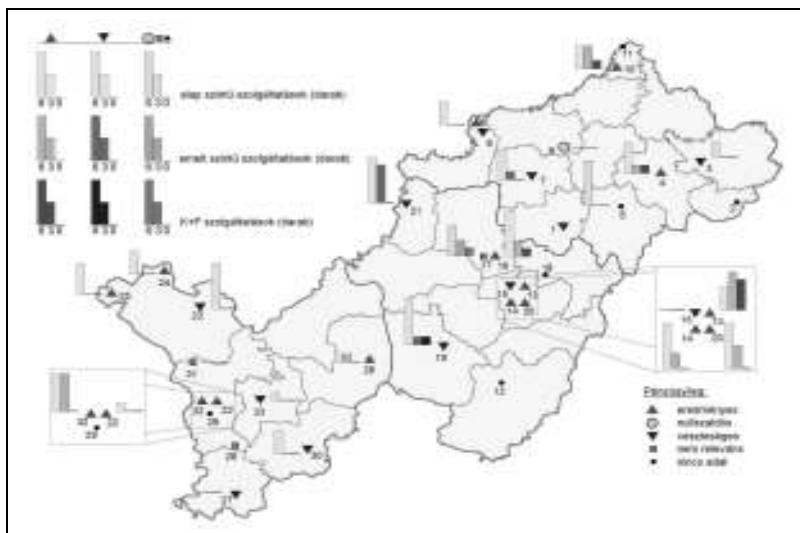
Forrás: APEH Észak - Alföldi Regionális Igazgatósága Tervezési és Elemzési Főosztálya (szerk.): Jász-Nagykun-Szolnok Megye 50 legjelentősebb cége 2009.

Tevékenységüket tekintve termelő és szolgáltató cégek alkotják a piacot, és a kereskedelmi egységek száma is igen magas. A nemzetgazdasági ágazatok szerinti megoszlást tekintve Jászapátin és Jászladányon inkább a mezőgazdasági tevékenység a jellemző. A működő mezőgazdasági szövetkezetek száma alacsony mindössze 15 db-ot jelent. Jászberényben és Jászárokszálláson főleg az ipari és szolgáltatói szektor a kiemelkedő.

Összességében a kistérség igazodik a regionális sajátosságokhoz, mivel jelentős az ipar túlsúlya. Ipari park címmel rendelkező telephelyek Jászárokszállás, Jászapáti, Jászfényszaru településeken találhatóak. Az ipari parkok működésére vonatkozó adatok a 10. számú ábrán láthatóak.

A térképről leolvasható, hogy a jászárokszállási és a jászfényszarui ipari park működését tekintve eredményes, egyedül a jászapáti ipari park, amelynek működése veszteséges, annak ellenére, hogy elég magas az elérhető alapszolgáltatások száma.

3. ábra: A ipari parkok működésére vonatkozó adatok

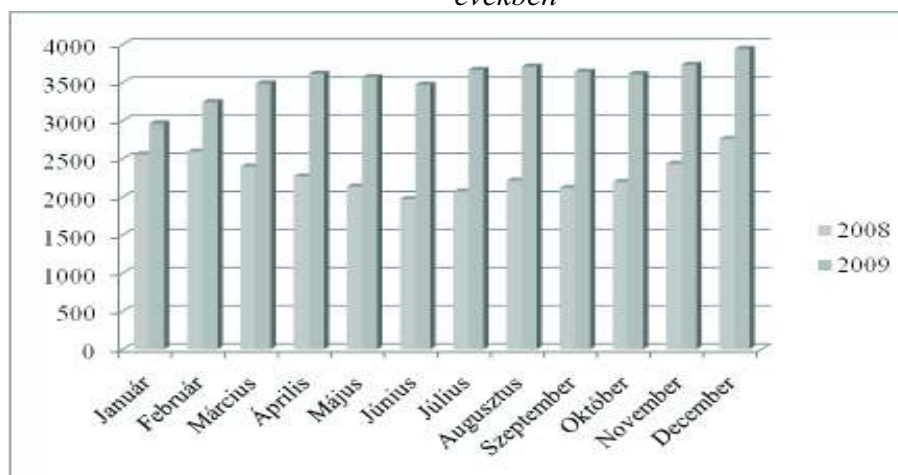

Forrás: ÉARFÜ Nonprofit Kft. (2010) Ipari park/inkubáció fókusztanulmány.

Letöltve: 2010.03.05.:

A kistérség munkaerőpiaci helyzetének alakulását az 4. számú ábra szemlélteti:

4. ábra: Regisztrált álláskeresők számának alakulása 2008–2009. években

Forrás: Tóth János (2010): Az Észak-Alföldi Regionális Munkaügyi Központ Jászberényi Kirendeltségének helyettes vezetőjének előadásából. Jb., 2010. 02. 15.

A Jászberényi kistérségben 2009. december 31-én a regisztrált álláskeresők száma 3906 fő, az álláskeresők aránya pedig 12,2% volt. A 4. számú ábra szemlélteti, hogy a 2008. évhez képest 2009-ben nagy mértékben emelkedett a regisztrált álláskeresők száma.⁶

3. A kistérség vállalkozásainak/potenciális pályázóinak jellemzői

Fazekas Éva kistérségi koordinátor elmondása alapján, a kistérség vállalkozói alapvetően bizalmatlanok mindenkivel szemben, hiszen bárki lehet konkurencia, és abszolút kerülnek a bizonytalanságot. Ezt bizonyítja az is, hogy habár a hálózat tanácsadási szolgáltatásai ingyenesek.

⁶ TÓTH JÁNOS (2010) (helyettes vezető- Észak-Alföldi Regionális Munkaügyi Központ Jászberényi Kirendeltsége): Aktuális munkaerőpiaci információk. „Vállalkozásfejlesztési lehetőségek 2010-ben” fórum. 2010.02.15. Jászberény.

A vállalkozók mindezt kételkedve fogadják, kerülnek annak igénybe vételét, de ha egyszer megismerik a koordinátorok munkáját, szívesen keresik fel őket a következő adandó alkalommal is.

A pályázati rendszerrel kapcsolatban a vállalkozások ugyanolyan bizalmatlanok, mivel a lakosság többnyire rossz véleménnyel van a kormány működéséről, ezen gondolkodásmód miatt a vállalkozások bizonytalanok tartják a pályázást, és bizalmatlanok egy olyan intézményrendszer szolgáltatásának igénybevételekor, amelyet egy központi szervezet finanszíroz.

Pályázni azonban csak azok a szervezetek tudnak, akik nemcsak a pályázati önrészt, de a pályázat előfinanszírozását is biztosítani tudják. A vállalkozóknak 40%-os előleget nyújtanak ma már a maximum 70%-os támogatottságú projektek megvalósításához, de mindenképp feltételezhető, hogy csak a jól működő, gazdaságilag jövedelmező vállalkozások tudnak pályázni, hiszen vállalniuk kell, hogy vagy nem csökkentik az átlagos statisztikai létszámukat, vagy éves árbevételük nem csökken 20%-nál nagyobb mértékben. A vállalkozások egy-egy jó befektetéssel a legkeresettebb vállalkozásokhoz közel tudnak kerülni, de nagyon hamar kerülhetnek csőd eljárásba is. Kiugrási lehetőséget látnak egy-egy jó fejlesztésben, azonban ez veszélyhelyzetet is teremt, hiszen ha valami oknál fogva pályázatuk meghiúsul, a támogatási összeg 25% kamattal növelt értékét kell visszafizetniük.⁷

A pályázói kör a tapasztalatok alapján a fiatal vállalkozókra koncentrálódik, amely a következő okokra vezethető vissza: képesnek érzik magukat a pályázat megírására és lebonyolítására a képzettség, vagy magas innovációs hajlam miatt és bele mernek vágni új dolgokba, hiszen bármikor újrakezdhetik. Az idősebb vállalkozói réteg azonban a biztosat szereti, félnek előrejelezni az árbevétel és/vagy a dolgozói létszám növekedését, tartanak a nehezen felépített vállalkozásuk összeomlásától. Ha mégis bevállalják a projektet, mert szükség szerű a fejlesztés, akkor pályázatíróval készítteti el, ami viszont költséges.⁸

Napjainkban a mikrovállalkozások számára a gazdasági válság miatti létbizonytalanság jelenti a legnagyobb problémát. Egyértelművé vált, hogy a vállalkozások az Unió forrásaitól várják a segítséget, ez

⁷ INTERJÚ (2010): Többcsöri interjú Fazekas Évával az Észak-alföldi régió Kistérségi Koordinációs Hálózatának Jászberényi kistérségi koordinátorával

⁸ INTERJÚ (2010): Többcsöri interjú Fazekas Évával az Észak-alföldi régió Kistérségi Koordinációs Hálózatának Jászberényi kistérségi koordinátorával

jelenti számukra az egyedüli fennmaradási lehetőséget. Többször előfordulnak olyan esetek, hogy a vállalkozások arra pályáznak, amire az adott kiírások lehetőséget biztosítanak és nem pedig arra, amire igényük van, vagy éppen azért pályáznak, mert a másik vállalkozó is nyert. A pályázatok lebonyolítása során az elmúlt időszakban sok olyan tényező volt, amely negatív benyomást keltett a vállalkozókban, ezek közül is a legnagyobb probléma a késedelmes kifizetés volt. Egy vállalkozás akár rendelkezik nagy összegű forgótőkével, akár nem, a lehető leghamarabb igényli előfinanszírozott pénzét, hogy újabb profit reményében továbbforgathassa azt. A megnövekedett előlegrészesítéssel szinte nem szükséges előfinanszírozni a nyertes projektet, ám az elszámolással járó folyamatos munka, továbbra is elégedetlenséggel töltheti el a pályázókat. Sokszor a vállalkozók a pályázatot, túl bonyolultnak tartják, nem bíznak a pályázat elnyerésben, vagy félnek, hogy nem tudják a kötelező vállalásokat teljesíteni. Fazekas Éva véleménye szerint az egyes fórumokon az a legnehezebb és legfontosabb feladat, hogy a pályázó jelöltet meggyőzze arról, hogy van esélye a pályázat elnyerésére.

Az uniós források közül nagy figyelmet és még nagyobb támogatást kaptak az Unió és a magyar kormány társfinanszírozásában megvalósuló visszatérítendő pénzügyi támogatások (hitelek, tőkefinanszírozás, kockázati tőkealap stb.). A magyar vállalkozók szemében azonban a hitelfelvétel nem elfogadott, pontosabban „nem jó dolog”, így csupán végső választási lehetőségként tekintenek a hitelekre.

A tényleges pályázókról általánosságban elmondható, hogy fiatalos lendületű, innovatív sikerorientált vállalkozók, akiknek vállalkozása már bizonyított, vagy olyan ötletük van, melynek megvalósításában teljes mértékben bíznak. Fontos azonban kiemelni, hogy a pályázók minden esetben elvárják a megbízhatóságot, a tiszta és kiszámítható eljárást, a közérthetőséget, a következetességet, a tárgyilagosságot, az utánkövetést és teljes mértékű segítségnyújtást.⁹

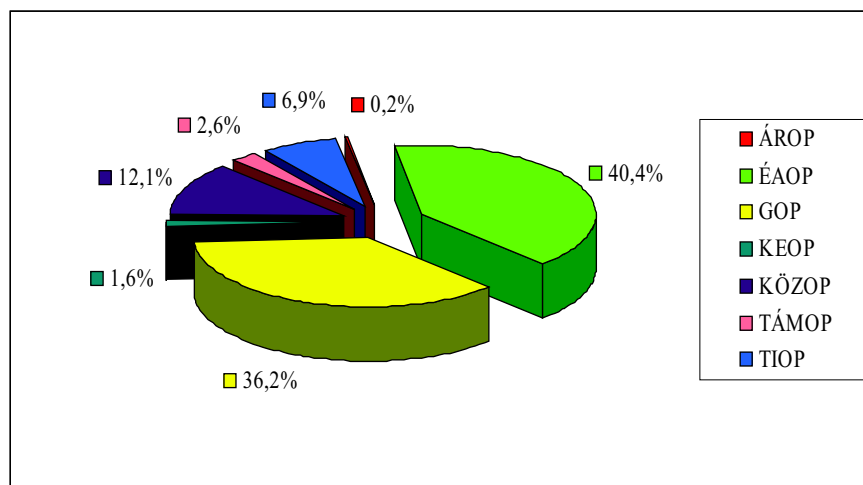
4. A kistérségben megvalósult fejlesztések

A kistérség 2004-től kezdődően a Nemzeti Fejlesztési Terv keretében több mint 6 Mrd Ft támogatást, míg az Új Magyarország

⁹ INTERJÚ (2010): Többszöri interjú Fazekas Évával az Észak-alföldi régió Kistérségi Koordinációs Hálózatának Jászberényi kistérségi koordinátorával

Fejlesztési Terv (továbbiakban ÚMFT) keretében 2010 februárjáig pedig már több mint 13 Mrd Ft támogatást nyert el. Az ÚMFT-ben elnyert támogatások operatív programonkénti megoszlását a következő ábra szemlélteti.

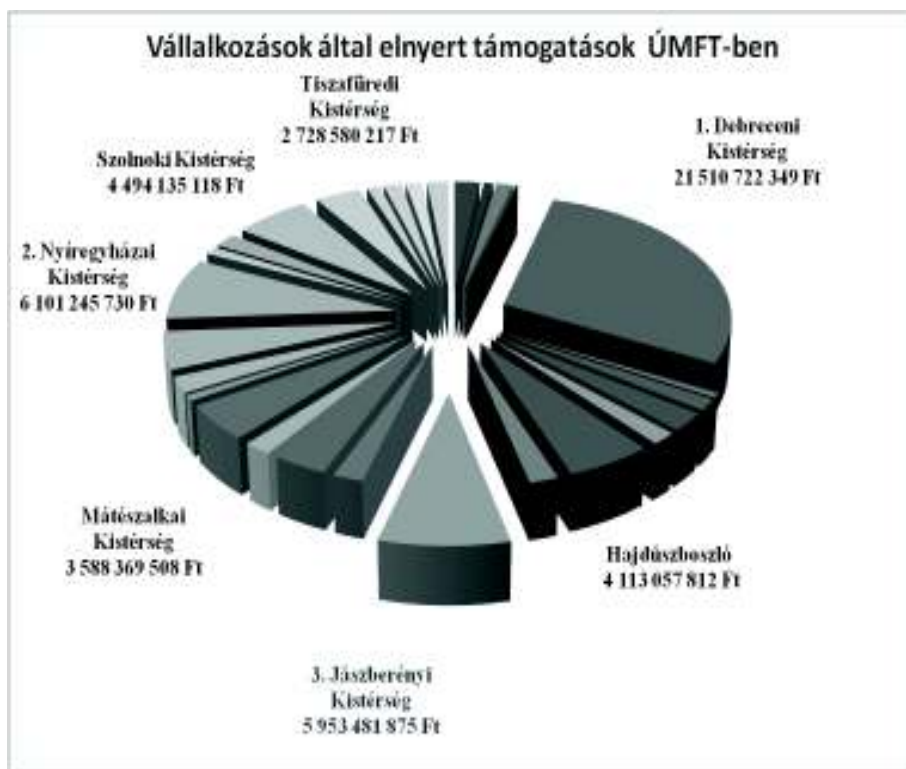
5. ábra: A Jászberényi kistérség által elnyert ÚMFT források megoszlása

Forrás: Saját szerkesztés a JELEK Jelentéskészítő és Lekérdező Program alapján. Letöltve: 2010.02.22.

Erős piaci pozíciót és innovációt mutat, a kistérségi vállalkozások által elnyert támogatások magas összege (megközelítőleg 6 Mrd Ft), mely közvetlenül több mint 10 Mrd Ft-os fejlesztést jelent, emellett pedig számtalan munkahely megőrzését és teremtését teszi lehetővé. A lenti ábrából egyértelműen látszik, hogy a Debreceni és a Nyíregyházi kistérség után a Jászberényi kistérség vállalkozói nyerték el eddig a legtöbb, az Új Magyarország Fejlesztési Tervből a vállalkozók számára biztosított forrást.

6. ábra: A vállalkozások által elnyert források ÚMFT-ben

Forrás: Fazekas Éva (2010) Jászberényi Kistérségi Koordinátor (ÉARFÜ Nonprofit Kft.) 2010. február 15-én tartott előadásából

Abban az esetben, ha egy vállalkozó pályázni akar, bizonyos alapfeltételeknek teljesülniük kell. Minimum 1 vagy 2 lezárt üzleti évvel kell rendelkeznie, árbevételének legalább 50%-át nem mezőgazdasági tevékenységből kell szereznie, nem állhat csőd-, felszámolási eljárás vagy végelszámolás alatt, nem lehet a saját tőkéje a legutolsó lezárt évben negatív, az átlagos statisztikai létszám legalább 1 fő kell, hogy legyen, lejárt esedékességű meg nem fizetett köztartozása nem lehet, valamint nem lehet rendezetlen munkaügyi kapcsolata.

Így ha a vállalkozás teljesítette a fent említett feltételeket, akkor a 2010-es évben többek között a következő pályázati lehetőségeket veheti igénybe:

- ÉAOP 1.1.1/D: Telephelyfejlesztés
- ÉAOP 1.1.2/A: Regionális jelentőségű klaszterek közös beruházásainak támogatása, szolgáltatásainak kialakítása és fejlesztése
- ÉAOP 1.1.1/A: Ipari parkok fejlesztése
- GOP-2009-2.1.1/B: Komplex vállalati technológiafejlesztés kis- és középvállalkozások számára
- GOP-2009-2.1.1/C: Komplex vállalati technológiafejlesztés
- GOP-3.2.1: Logisztikai központok és szolgáltatások fejlesztése
- GOP 2.1.4-K: Környezetközpontú technológia-fejlesztés
- GOP-2.1.1/A: Mikro-, kis- és középvállalkozások technológia fejlesztése
- GOP-2009-2.2.1.: Vállalati folyamatmenedzsment és elektronikus kereskedelem
- KEOP 5.3.0 /A: Épületenergetikai fejlesztések
- KEOP 5.3.0/B: Épületenergetikai fejlesztések, megújuló energiaforrásokkal kombinálva
- TÁMOP 2.2.3/A: Munkahelymegőrző támogatás, képzéssel kombinálva

5. A támogatások eredményének, hatásának értékelése

A fejlesztések következtében új telephelyek létesülnek a Jászberényi kistérségben, ugyanis az ÉAOP Telephely fejlesztés pályázatban 8 pályázó nyert el közel 300 millió Ft-os támogatást, mely megközelítőleg 600 millió Ft-os beruházást jelent a térségnek, mellyel új munkahelyeket is teremtenek. Ipari parkok tekintetében mindhárom ipari park (Jászapáti, Jászárokszállás, Jászfényszaru) a Nemzeti Fejlesztési és Gazdasági Minisztérium Ipari Park Cím pályázatán nyerte el a minősítést. A Jászfényszaru Ipari Parkban a Centrum Kft. 131 millió Ft-os infrastruktúrafejlesztést valósít meg, és újabb pályázat benyújtását tervezi közel 1 milliárdos projekt megvalósítására. A Jász-Plasztik Kft. a GOP 2.1.3-09-es pályázatában „Magas foglalkoztatási hatású projektek támogatású” elnevezésű konstrukcióban 1 238 867 289 Ft támogatást 28%-os támogatási intenzitással nyert el, melynek

keretében 200 új munkahelyet teremt, ebből 120-at a Jászberényi, 80-at a Nyíregyházi kistérségben. Több olyan nyertes pályázat van az eszközbeszerzések, és infrastruktúrával kombinált nagyobb eszközbeszerzések között (80 nyertes pályázat), melynek keretében a pályázó a projekt megvalósulását követő 2 évben vagy azt vállalja, hogy árbevétele nem csökken 10%-nál nagyobb mértékben, vagy átlagos statisztikai létszáma nem változik. Ennek eredményeképpen minden projekt hozzájárult a munkahelymegtartáshoz és/vagy teremtéshez.¹⁰ A támogatások eredményességének értékelésére az Európai Unió által meghatározott kritériumok¹¹ a következőképpen valósulnak meg a Jászberényi kistérségben.¹²

Relevancia

- Az országos átlaghoz viszonyítva alacsonyabb az igényelt támogatás összege, azonban magasabb a megítélt támogatás, mely azt igazolja, hogy a pályázók illeszkednek a projekt által megfogalmazott célkitűzésekhez, a pályázatok célzottságának megfelelnek.

Hatékonyság: a költségek és az eredmények viszonya.

- A projektek átlagosan többbe kerülnek a pályázóknak a tervezetthez képest, a következő okok miatt:
- Az elhúzódó döntések és így a folyamatosan növekvő árak miatt, az árajánlatok érvénytelenné válnak, a csúszások következtében „elavulnak”.
- Rövid beadási határidejű pályázatok esetében nincs lehetőség a precíz megtervezésre, elfelejtődnek költségek, melyeket szükséges lenne betervezni a pályázatba.
- A vállalkozásoknak sok adminisztratív költség nem elszámolható, például: projektmenedzsment, tervezési költségek, ezek mind növelik a projekt megvalósítás költségeit.
- Likviditási problémák: a vállalkozások a késői kifizetések miatt likviditási problémákba ütköznek, így nem tudják a projekt

¹⁰ INTERJÚ (2010): Többszöri interjú Fazekas Évával az Észak-alföldi régió Kistérségi Koordinációs Hálózatának Jászberényi kistérségi koordinátorával

¹¹ Bővebben lásd: FORMAN BALÁZS (2001): Az Európai Unió Strukturális és előcsatlakozási alapjai. Európai Bizottság Magyarországi Delegációja, Budapest.

¹² INTERJÚ (2010): Többszöri interjú Fazekas Évával az Észak-alföldi régió Kistérségi Koordinációs Hálózatának Jászberényi kistérségi koordinátorával

folyamatos finanszírozását biztosítani, a csúszó megvalósítások miatt változnak az árak.

- A benyújtottnál kevesebb összegű kifizetések jellemzően az el nem fogadott kifizetésekből adódnak, a nem elszámolható, vagy a nem alátámasztott költségek miatt.
- A pályázatok eredményessége azonban mégis pozitív, és segíti a vállalkozások tevékenységét, mivel az újbóli pályázók száma igen magas.

Eredményesség

- *Milyen mértékben sikerült a projektek eredeti céljait elérni? Voltak-e késések a szerződéskötés, a befejezés, a munkálatok, illetve a kifizetések megkezdésének határidejét tekintve?*

A projektek minimum 75%-nak megvalósulása előírás (16/2006. Meh-PVM rendelet) a Támogatási Szerződéshez képest. Az eddig megkezdett projektek esetében általában csúszások voltak.

Hasznosság

- *Milyen hatással van a projekt a régió gazdasági-társadalmi fejlődésére? Jelentkezett-e jövedelemteremtő, munkahelyteremtő hatás? Ha nem, akkor milyen tényezők akadályozták meg a hosszú távú hatást?*

Egyértelműen nagyszámú, közel 500 új munkahely teremthetett a térségben, és minden vállalkozói pályázat jövedelemtermelő volt. A visszaadott pályázatok száma 3-5 db pályázatot jelent a 95 db nyertes pályázatból. Ebből már 57-nek megindult a kifizetése is. A térség gazdasági potenciálja erősödött, és annak ellenére, hogy a gazdasági válság hatására csökkent az iparüzési adó mértéke, az iparüzési adóbevétel 20-30%-kal emelkedett a városokban jellemzően Jászárokszálláson, Jászapátin, és Jászfényszarun. Jászberényben kisebb mértékű növekedés történt 2008-ra, mely a területi kiegyenlítődést segíti elő.

Fenntarthatóság

- *Milyen mértékben hat a projekt pénzügyi, gazdasági, szociális szempontból a régió további fejlődésére? Képesek-e a pályázók hosszútávon fenntartani a projekteket, finanszírozni a folyó költségeket?*

A pályázók a pályázat benyújtásaként olyan erős tőkével kellett, hogy rendelkezzenek, melynek eredményeképpen biztosan fenntarthatóak a projektek. Ennek ellenére a kifizetések csúszásával egy tőkeerős cégnél is kialakulhat likviditási probléma, ezért kiemelten fontos a kifizetések hatékonyságának elősegítése, gyorsítása. A Jászberényi kistérségben megvalósuló projektek hozzájárulnak az Észak-alföldi régió társadalmi-gazdasági és szociális fejlődéséhez, és a támogatásokkal lehetőség nyílik az erős piaci potenciállal rendelkező cégek számára a leghátrányosabb helyzetű térségekben való telephelylétesítéssel a fejlettségbeli különbségek mérséklése.

Következtetések, összefoglaló gondolatok

A pályázatok hatását, illetve eredményességét a Jászberényi kistérségben vizsgáltam meg. A kistérségben tapasztaltak alapján elmondható, hogy egy megfelelően kivitelezett projekt segíti az adott térség gazdasági fejlődését, hol a vállalkozások infrastrukturális ellátottságának bővítésével, hol pedig a vállalkozások közötti kooperáció erősítésével. Fontos kiemelni, hogy az egyes projektek hozzájárulnak a munkahelyteremtéshez és/vagy megtartásához, ugyanis több pályázat esetében a pályázó a projekt megvalósulását követő 2 évben vagy azt vállalja, hogy átlagos statisztikai létszáma nem változik, vagy hogy árbevétele nem csökken 10%-nál nagyobb mértékben.

A Jászberényi kistérségben megvalósuló beruházások közel 500 új munkahely teremtését és több száz megőrzését teszik lehetővé, valamint egyértelműen jövedelemtermelő hatással bírnak, így hozzájárulnak a térség gazdasági potenciáljának növekedéséhez.